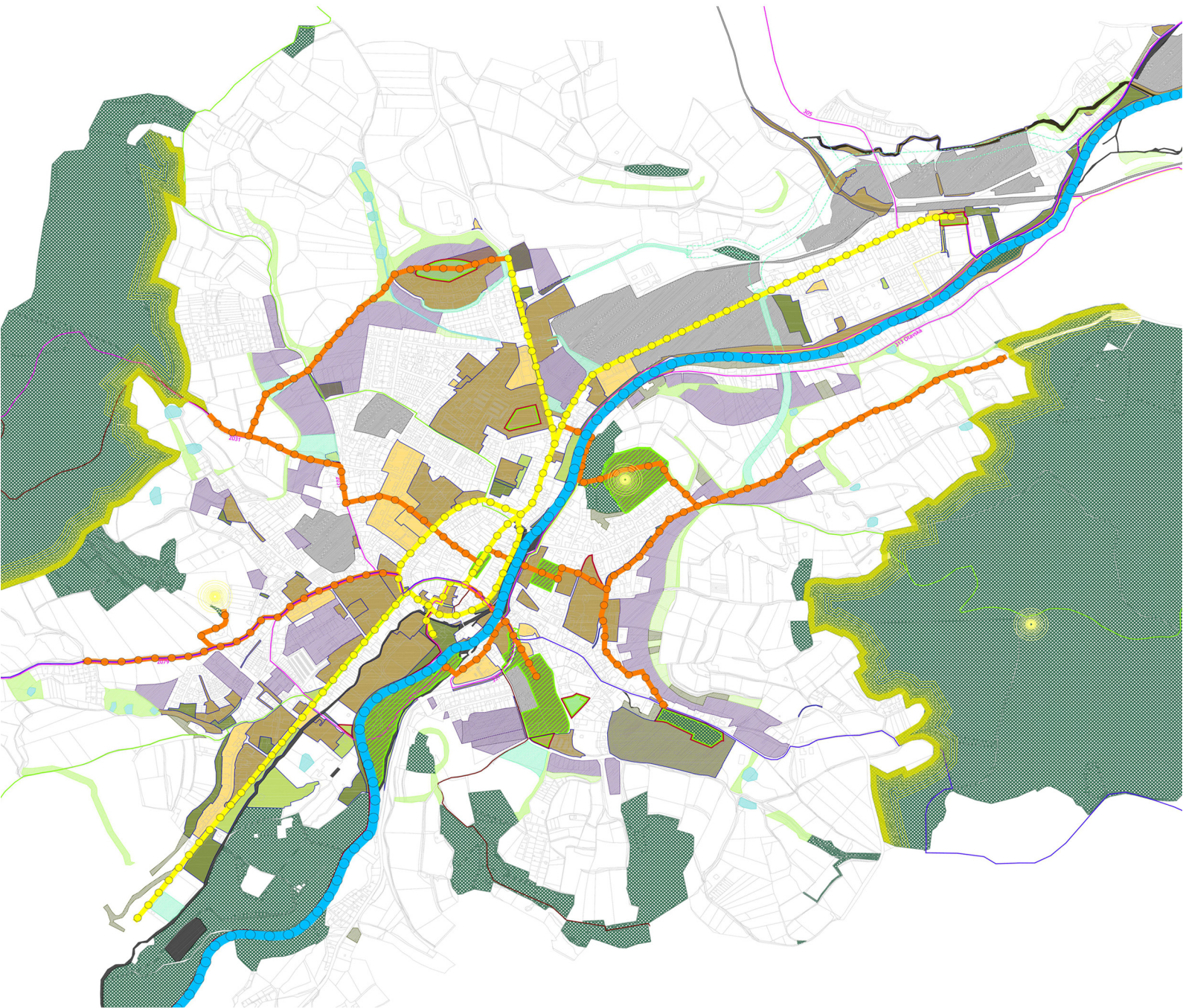

METODICKÝ RÁMEC ZPRACOVÁNÍ STUDIE SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ

*JAKO SAMOSTATNĚ PODPOROVANÉHO OPATŘENÍ V RÁMCI
OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ 2021-2027*

**Specifický cíl 1.3 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika
katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí, Praha 2023

Spolupráce:

Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z. s., Plzeňská 247/59, 150 00 Praha 5
nezávislá nezisková vzdělávací organizace

IČ: 44684932, DIČ: CZ44684932

www.szkt.cz

Odborný garant:

prof. Ing. Pavel Šimek, Ph.D.

OBSAH

ÚVOD	3
1. ÚČEL A CÍL STUDIE SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ.....	4
1.1. SOUČINNOST OBJEDNATELE A ZPRACOVATELE STUDIE SSZ	6
1.2. POŽADAVKY NA ZPRACOVATELE STUDIE SSZ	6
2. PRŮZKUMY A ROZBORY.....	7
2.1. TEXTOVÁ ČÁST PRŮZKUMŮ A ROZBORŮ	7
2.1.1. POPIS ÚZEMÍ.....	7
2.1.2. ROZBOR PODKLADŮ A TERÉNNÍ PRŮZKUMY.....	7
2.1.3. VYHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU SÍDELNÍ ZELENĚ	9
2.2. GRAFICKÁ ČÁST PRŮZKUMŮ A ROZBORŮ	11
3. NÁVRH SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ.....	12
3.1. TEXTOVÁ ČÁST NÁVRHU	12
3.1.1. ROZVOJOVÉ OSY A UZLY SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ.....	12
3.1.2. NÁVRH SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ	13
3.1.3. NÁVRH OPATŘENÍ	14
3.1.4. TABULKY	16
3.2. GRAFICKÁ ČÁST NÁVRHU.....	16
4. NÁVRH TÉMAT PRO ZAPROCVÁNÍ DO ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ	17
5. STUDIE SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ A ZELENÁ INFRASTRUKTURA	18
SLOVNÍK VYBRANÝCH OBOROVÝCH POJMŮ	19
SEZNAM CITOVANÝCH ZDROJŮ	27
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	28

ÚVOD

Funkční systém sídelní zeleně, založený na širokém spektru benefitů zeleně, se významně podílí nejen na obytné či rekreační funkci sídelního prostředí, ale lze ho rovněž považovat za komplexní nástroj adaptace sídelního prostředí na změnu klimatu¹. Do **systému sídelní zeleně (SSZ)** je účelné zahrnovat zeleň veřejnou, vyhrazenou i soukromou. Rozvoj systému sídelní zeleně s převažujícími přírodními složkami současně patří k významným nástrojům udržitelného hospodaření se srážkovou vodou v sídlech.

V územním plánu je systém sídelní zeleně součástí urbanistické koncepce², logicky doplňuje koncepci uspořádání krajiny. Skladebné prvky systému sídelní zeleně lze zpravidla ztotožnit s nosnými, podpůrnými prvky, případně doplňkovými prvky **zelené infrastruktury**³.

Tento metodický rámec zpracování Studie systému sídelní zeleně (Studie SSZ) není podrobnou metodikou, která by formulovala univerzální návod na zpracování Studie SSZ, ale poskytuje základní informaci o minimálních požadavcích na rozsah zpracování Studie SSZ, na strukturu a obsah průzkumů a rozborů a obsah návrhu systému sídelní zeleně. V obecné rovině vymezuje očekávané výstupy Studie SSZ, aniž by určoval konkrétní pracovní postupy, kterými lze očekávaných výstupů dosáhnout.

Tato úroveň metodického dokumentu odpovídá nejen značné variabilitě obcí v České republice, které jsou za správu a rozvoj funkčních ploch zeleně odpovědné, jejich podmínek, předpokladů a finančních zdrojů, ale také skutečnosti, že pojem „systém sídelní zeleně“ jako součást urbanistické koncepce v územním plánu není závazně definován a k dispozici dosud nejsou ani rámcové metodické podklady pro jeho návrh. Metodický rámec zpracování Studie SSZ umožňuje objednateli podle místních podmínek blíže specifikovat zadání Studie SSZ, jejímu zpracovateli pak umožňuje uplatnit své odborné znalosti, praktické zkušenosti i tvůrčí invenci krajinářského architekta.

Metodický rámec zpracování Studie systému sídelní zeleně je určen především pro objednatele a zhotovitele Studií SSZ podpořených z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 v rámci specifického cíle 1.3 *Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům*.

¹ [Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR ve znění 1. aktualizace \(2021\)](#)

² [Vyhláška č. 500/206 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti \[Příloha č. 7, část I., odst. 1 písm. c\)\]](#)

³ [Metodika vymezení zelené infrastruktury v územně plánovacích dokumentacích, zejména v územním plánu \(2023\)](#)

1. ÚČEL A CÍL STUDIE SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ

Studie SSZ je koncepční dokument, zpravidla pořizovaný v samostatné působnosti obcí, ve kterém jsou na základě zhodnocení aktuálního stavu **ploch sídelní zeleně** a systémových aspektů sídelní zeleně formulovány principy a cíle rozvoje funkčního systému sídelní zeleně a návrh opatření k jejich dosažení. Za tímto účelem je zezeň v sídle navrhována jako prostorový a funkčně spojitý systém zahrnující plochy zeleně zastavěného území a vodní prvky v návaznosti na zezeň krajinnou.

Studie SSZ je oborový podklad pro vymezení a stabilizaci ploch sídelní zeleně v územně plánovací dokumentaci obcí a stanovení podmínek jejich využití a současně odborný koncepční podklad pro systémovou péči o multifunkční sídelní zezeň, tedy o její rozvoj, ochranu a správu, tj. pro strategické a koncepční rozhodování v působnosti obecních samospráv, resp. pro projekční, realizační a managementovou činnost obce.

Řešeným územím se pro potřeby zpracování Studie SSZ a vyčíslení nákladů na její zpracování rozumí zastavěné území a zastavitelné plochy vymezené platným územním plánem, v odůvodněných případech jejich jasně definovaná část, přičemž Studie SSZ zohledňuje významné prostorové a funkční vazby sídla a okolní nezastavěné krajiny⁴.

Zájmovým územím je pak širší území, v němž se významně projevují prostorové a funkční vazby sídla (sídelních struktur) a okolní nezastavěné krajiny, které se při zpracování Studie SSZ zohlední; jde o území přechodu sídla do krajiny, jehož rozsah v konkrétních případech předurčuje celá řada faktorů, např. topografie, velikost a kompaktnost sídla, hydrologické poměry v území, hustota cestní sítě apod.

Objednatel Studie SSZ tímto dokumentem získá:

- popis a kvantitativní i kvalitativní vyhodnocení aktuálního stavu ploch sídelní zeleně,
- popis a vyhodnocení aktuálního stavu prostorové a funkční struktury sídelní zeleně i zeleně na přechodu sídla do krajiny (systémového aspektu sídelní zeleně),
- návrh prostorového a funkčního uspořádání sídelní zeleně a zeleně na přechodu sídla do krajiny jako jednoho z důležitých systémů obce s přímým vlivem na kvalitu života obyvatel (podklad pro návrh systému sídelní zeleně a vymezení zelené infrastruktury v územním plánu),
- doporučení pro zlepšení stavu jednotlivých ploch sídelní zeleně,
- významné podněty a návrhy opatření ke zvýšení odolnosti sídelního prostředí a jeho schopnosti přizpůsobit se projevům změny klimatu prostřednictvím rozvoje systému sídelní zeleně.

Cílem Studie SSZ je formulovat principy, dílčí cíle, návrhy řešení a náměty pro rozvoj systému zeleně, a to jak v rovině jednotlivých skladebných prvků SSZ, tj. **objektů zeleně**, resp. **základních ploch zeleně (ZPZ)**, tak v systémové rovině, spočívající především v kultivaci prostorových, kompozičních, funkčních a provozních vazeb mezi jednotlivými objekty zeleně. V návrhu SSZ jsou formulovány principy stabilizace a dalšího rozvoje SSZ ve vazbě na urbanistický rozvoj sídla, a to tak, aby byly vytvořeny předpoklady pro zajištění funkčnosti ZPZ, stávajících i navrhovaných.

Dílčím cílem zpracování Studie SSZ je integrace hledisek, témat, závěrů a cílů obsažených v relevantních dokumentech lokální, regionální, národní, případně evropské úrovně. Příklady takových dokumentů jsou uvedeny v tabulce č. 1 na str. 5.

⁴ Viz [Pravidla pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP 2021–2027](#)

Tab. č. 1: Příklady dokumentů využitelných ve Studii SSZ jako zdroj relevantních informací

Dokumenty, koncepce	Uplatnění ve Studii SSZ	Zdroj
Zásady územního rozvoje	Vymezení nadmístní úrovně ÚSES; úkoly pro územní plánování ve vztahu k ÚSES, k zelené infrastruktuře, k ekosystémovým službám; uplatnění skladebných prvků ÚSES v systému zeleně sídla; vymezení veřejně prospěšných staveb a veřejně prospěšných opatření	kraj
Územní plán	Vymezení ÚSES všech hierarchických úrovní (nadregionální, regionální, místní); závazné vymezení ploch s rozdílným způsobem využití a stanovení podmínek využití těchto ploch (regulativy mají vztah i k plochám zeleně, které nejsou v ÚP samostatně vymezené); vymezení veřejně prospěšných staveb a veřejně prospěšných opatření	obec
Regulační plán	Podrobné podmínky pro vymezení a využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb a veřejné infrastruktury, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí; vymezení veřejně prospěšných staveb a veřejně prospěšných opatření	obec
Územní studie krajiny	Napojení systému sídelní zeleně na okolní krajinu v širším krajinném kontextu; zajištění návaznosti rozvojových strategií	obec s rozšířenou působností
Územní studie veřejného prostranství nebo Koncepce veřejných prostranství (jako součást koncepce veřejné infrastruktury v ÚP)	Zohlednění potřeb a požadavků z koncepce v návrhu systému sídelní zeleně; zapracování principů rozvoje veřejných prostranství do úrovně ZPZ	obec / obec s rozšířenou působností
Plán ÚSES	Návrh vymezení nebo změn vymezení ÚSES v územně plánovací dokumentaci; možnosti zahrnutí skladebných částí ÚSES do SSZ způsobem, který podporuje účel jeho vytváření	obec s rozšířenou působností
Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR ⁵	Uplatnění přístupů k adaptaci sídelního prostředí na změnu klimatu	MŽP
Adaptační strategie na regionální nebo lokální (obecní) úrovni	Relevantní opatření vyplývající z tohoto typu dokumentu lze v návrhu systému sídelní zeleně vhodnou formou konkretizovat	kraj obec
Koncepce hospodaření s dešťovou vodou	Vymezení vhodných ZPZ pro navrhované hospodaření s dešťovou vodou (možnosti implementace modrozelené infrastruktury); zahrnutí městských standardů pro hospodaření s dešťovou vodou na úrovni ZPZ; podklad pro návrh opatření	obec
Studie odtokových poměrů	Informace o vodním režimu krajiny v řešeném území, informace o navrhovaných protipovodňových opatřeních (PPO), zejména přírodě blízkých PPO; podpůrný podklad pro začlenění vybraných ploch pro PPO do SSZ	kraj, obec

⁵ [Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, 1. aktualizace pro období 2021–2030](#)

Tab. č. 1: Příklady dokumentů využitelných ve Studii SSZ jako zdroj relevantních informací (pokračování)

Dokumenty, koncepce	Uplatnění ve Studii SSZ	Zdroj
Lesní hospodářský plán Lesní hospodářské osnovy	Převzetí prostorového členění lesních porostů, podklad pro zhodnocení porostů pro plnění neproduktivních ekosystémových služeb (např. funkce rekreační), nebo pro návrh opatření např. v podobě návrhu na změnu kategorizace hospodářských lesů	lesní hospodář (vlastník)
Pasport zeleně	Informace obsažené v PZ lze využít především pro detailní charakteristiku současného stavu ZPZ (kvantitativní analýza)	obec
Management plán péče o zeleň	Informace obsažené v MP lze využít pro optimalizaci péče a pro specifikaci zařazení ZPZ do intenzitních tříd údržby	obec
Dendrologické průzkumy	Dendrologické průzkumy zpracované pro celé území obce, část obce nebo pro dílčí plochy, zejména aktuální, jsou podkladem jak pro část průzkumů a rozborů, tak pro návrh SSZ	obec
Projektové dokumentace pořízené na úrovni obce	Informace o připravovaných záměrech, jejich umístění i prostorových parametrech v dokumentacích všech stupňů zpracování se uplatní především v návrhu systému sídelní zeleně, resp. v návrhu opatření k rozvoji SSZ	obec

1.1. Součinnost objednatele a zpracovatele Studie SSZ

Obec v roli objednatele Studie SSZ poskytne jejímu zpracovateli podklady, které byly na úrovni obce pořízeny a kterými obec disponuje, zejména územní plán ve znění poslední změny, regulační plány, územní studie, informace o připravovaných záměrech v území v podobě územních studií a studií záměrů přes projektové dokumentace pro územní rozhodnutí (DÚR) po dokumentaci pro stavební povolení (DSP), dendrologické průzkumy, pasport zeleně apod., viz též tabulka č. 1.

1.2. Požadavky na zpracovatele Studie SSZ

Z obecně závazných právních předpisů nevyplývají požadavky na odbornou způsobilost zpracovatele Studie SSZ (též SSSZ). V souladu s Pravidly pro žadatele a příjemce podpory z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 (OPŽP), kterými jsou mj. stanovena specifická kritéria přijatelnosti žádosti, však lze dotaci na pořízení Studie SSZ z OPŽP přiznat, jsou-li splněny mj. následující předpoklady:

- *Zpracovatelem SSSZ je autorizovaný architekt pro obor krajinářská architektura (autorizace A.3 ČKA) nebo s autorizací, která autorizaci pro obor krajinářská architektura v plném rozsahu zahrnuje⁶.*
- *SSSZ může být zpracována jako územní studie; v takovém případě je členem zpracovatelského týmu 1) autorizovaný architekt pro obor územní plánování (autorizace A.2 ČKA) nebo s autorizací, která autorizaci pro obor územní plánování v plném rozsahu zahrnuje a 2) autorizovaný architekt pro obor krajinářská architektura (autorizace A.3 ČKA) nebo s autorizací, která autorizaci pro obor krajinářská architektura v plném rozsahu zahrnuje. Požadavek podle bodů 1) a 2) musí být naplněn dvěma rozdílnými osobami.*
- *SSSZ je zpracována v souladu s Metodickým rámcem pro zpracování studií systému sídelní zeleně.*

⁶ Autorizace udělována Českou komorou architektů podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (autorizační zákon), ve znění pozdějších předpisů

2. PRŮZKUMY A ROZBORY

Provedení průzkumů a rozborů, přehledné uspořádání jejich výsledků a jejich věcná interpretace je podmiňujícím krokem pro formulaci návrhu systému sídelní zeleně. Interpretace výstupů průzkumů a rozborů závisí na výpovědní hodnotě hodnocených atributů ZPZ a dalších zjištěných dat.

Popis současného stavu sídelní zeleně a formulace závěrů se zohledněním jeho systémových aspektů je zaměřen na poznání kvantitativních a kvalitativních charakteristik sídelní zeleně.

2.1. Textová část průzkumů a rozborů

Textová část průzkumů a rozborů obsahuje

- popis území (kapitola 2.1.1.),
- obsah a výsledky rozboru podkladů a terénních průzkumů (kapitola 2.1.2.),
- hodnocení aktuálního stavu sídelní zeleně (kapitola 2.1.3.),
- tabulky

V textové části průzkumů a rozborů se dále uvede

- popis zvolených postupů či metod průzkumů a rozborů a hodnocení stávajícího stavu sídelní zeleně nebo citace použité publikované metodiky,
- odkazy na využitá podklady a další zdroje informací (citace); výchozí podklady a zdroje informací budou vždy přehledně uvedeny a jednoznačně identifikovány,
- seznam výkresů a schémat grafické části průzkumů a rozborů.

2.1.1. Popis území

Popis území obsahuje popis přírodních podmínek zájmového území, základní charakteristiky primární struktury krajiny, zejména geomorfologické, geologické, pedologické, klimatické a biogeografické (potenciální přirozená vegetace, případně podrobnější diference krajiny v geobiocenologickém pojetí), základní urbanistickou charakteristiku území (rozsah řešeného území, popis základní urbanistické struktury sídla) a limity v území (zejména technická a dopravní infrastruktura).

Do popisu území je účelné zahrnout další relevantní údaje, demografické údaje (počet obyvatel, vývoj počtu obyvatel, věková struktura obyvatel), významné zdroje znečištění ovzduší (průmyslové provozy), významné zdroje hluku, atraktivitu sídla pro turistický ruch a její potenciál apod.

2.1.2. Rozbor podkladů a terénní průzkumy

Terénní průzkumy jsou podmiňující součástí zpracování Studie SSZ. Slouží jednak k ověření aktuálnosti informací obsažených ve shromážděných podkladech, jednak ke zjištění skutečností, které nejsou obsaženy v dostupných podkladech, avšak pro vyhodnocení aktuálního stavu sídelní zeleně a následný návrh systému sídelní zeleně jsou podstatné. Metoda terénních průzkumů musí směřovat k dosažení základních cílů Studie SSZ.

Systém sídelní zeleně je součástí prostorového uspořádání sídla a významně se podílí na jeho urbanistické kompozici. Proto se rozbor území zabývá také významem ZPZ pro urbanistickou

kompozici sídla. Konkrétní ZPZ, popř. jednotlivé vegetační prvky velmi často představují významné dominanty v kompozici, které dané území charakterizují. Dle potřeby vycházející z charakteru území je vhodné, mj. ve vazbě na historický vývoj sídla, provést analýzu historického vývoje zeleně.

Na úrovni jednotlivých objektů zeleně, resp. ZPZ se terénní průzkum zaměřuje především na zjištění jejich kvalitativních charakteristik hodnocených z hlediska předpokládané funkce objektů zeleně, na jejichž základě je posuzována jejich funkčnost, a to až do úrovně **strukturálních prvků**, zastoupených v objektech zeleně. Shromažďují se údaje vypovídající o aktuálním stavu objektů zeleně (kvalitativní hodnocení); především se posuzuje

- struktura vegetačních prvků
- vhodnost druhové skladby, zastoupení vývojových stadií a pěstebního stavu dřevinných vegetačních prvků
- stav technických prvků, zejména zpevněných ploch a vybavenosti
- možnost uplatnění prvků podporujících udržitelné hospodaření s dešťovou vodou především z hlediska prostorových možností a logiky takového opatření,
- přístupnost plochy, resp. objektu zeleně uživatelům.

Zvláštní pozornost je nutno v rámci průzkumů a rozborů věnovat **uličním stromořadím**, které představují pro systém sídelní zeleně nepostradatelný liniový prvek, který se významně podílí na zajištění prostorové i funkční spojitosti systému sídelní zeleně.

Pro účely Studie SSZ se hodnocení stavu stromořadí a jejich funkčnosti, resp. stability opírá o posouzení

- úplnosti stromořadí,
- pěstebního stavu stromořadí,
- dendrologického potenciálu stromořadí (viz **dendrologický potenciál objektu zeleně**),
- vhodnosti taxonů rostoucích ve stromořadí.

Výběr zjišťovaných a dále vyhodnocovaných atributů a kritérií lze podle potřeby rozšířit.

Na základě poznání kvalitativních charakteristik objektů zeleně a jejich strukturálních prvků vzniká pracovní návrh posouzení funkčnosti/stability či nefunkčnosti/nestability hodnocení objektů zeleně, zda je funkční/stabilní či nefunkční/nestabilní (viz **stabilita objektu zeleně**). Pracovní návrh je podkladem pro konečné multikriteriální posouzení funkčnosti/stability objektů zeleně (viz kapitola 2.1.3). Rovněž je specifikována převládající funkce objektů zeleně pro potřeby **klasifikace sídelní zeleně**.

Na úrovni sídelní zeleně jako celku se na základě poznání jejího současného stavu a jejího rozvojového potenciálu zaměřujeme především na posouzení jevů důležitých pro návrh systému sídelní zeleně. V rámci terénních průzkumů a rozborů je potřeba identifikovat, popsat a vyhodnotit rozpoznatelné kompoziční, provozní a funkční vztahy mezi jednotlivými objekty zeleně, ale též mezi objekty zeleně a strukturou okolní zástavby, a tyto vztahy zasadit do kontextu urbanistické struktury sídla jako celku.

Průzkumy a rozborů směřují rovněž k poznání příčin nefunkčního stavu a rozpoznání potenciálního ohrožení očekávaných funkcí zeleně v řešeném území. Při rozboru těchto vztahů je nutné využít řady autorských přístupů pro pochopení individuality místa (metody fenomenologie) a rozvojového potenciálu.

Průzkumy a rozborů na úrovni aktuálního stavu sídelní zeleně jako celku se zaměřují zejména

- na identifikaci provozních a prostorových bariér v území (prostupnost územím, spojitost systému) a znaků vypovídajících o nefunkčním vztahu mezi objekty zeleně navzájem,
- na popis existujících kompozičních vazeb mezi jednotlivými objekty zeleně včetně specifikace případných zjevných příčin jejich nefunkčnosti,
- na zjištění poznatků o návaznosti stávajících objektů sídelní zeleně na přírodní plochy a **lesy** v nezastavěném území v dotyku se sídlem.

Popis současného stavu sídelní zeleně a formulace závěrů se zohledněním jeho systémových aspektů je zaměřen na poznání kvantitativních a kvalitativních charakteristik sídelní zeleně.

Rozborová část se uzavírá bilancí současného stavu zeleně. Ta obsahuje kvantitativní i kvalitativní údaje a má formu databází, nejčastěji sestavených do přehledných tabulek uspořádaných podle jednotlivých ZPZ.

2.1.3. Vyhodnocení aktuálního stavu sídelní zeleně

Předmětem vyhodnocení je soubor ZPZ za celé řešené, resp. zájmové území. K vyhodnocení jsou využity zjištěné charakteristiky (atributy) jednotlivých ZPZ. Výsledek multikriteriálního hodnocení bude vždy obsahovat celkové posouzení funkčnosti jednotlivých ZPZ, resp. jejich stability.

Hodnocení aktuálního stavu sídelní zeleně se provádí na základě rozboru relevantních podkladů a vlastních provedených terénních průzkumů, které jsou zaměřeny na objekty zeleně a na jejich vzájemné vztahy (systémové aspekty stávajícího stavu zeleně) v řešeném území.

Vyhodnocení aktuálního stavu sídelní zeleně představuje formulaci komplexního odborného názoru, na kterém se v různé míře podílí interpretace zajištěných existujících podkladů a výsledků vlastních terénních průzkumů.

K tomuto účelu se využijí také všechny relevantní doposud zpracované oborové dokumenty. Mezi takové dokumenty pořízené na úrovni obce především patří **pasport zeleně, management plán péče** a v neposlední řadě výstupy z **dendrologických průzkumů**. Nejen pro posouzení systémových aspektů sídelní zeleně jsou významné rovněž již zpracované strategické dokumenty, např. strategické plány rozvoje měst, adaptační strategie, územní studie či koncepce veřejných prostranství. Žádný z uvedených dokumentů není pro zpracování Studie SSZ podmiňující. Jejich obsah se může předmětu Studie SSZ dotýkat jen nepřímo, nebo ve velmi omezené míře; přesto využití takto získaných informací, jsou-li k dispozici, je pro zpracování Studie SSZ užitečné. Návrh SSZ může přispět k plnění cílů různě zaměřených existujících strategií nebo k realizaci vybraných opatření obsažených v koncepcích.

Na úrovni jednotlivých objektů zeleně, resp. ZPZ vyhodnocení obsahuje

- určení převládající funkce objektu zeleně,
Vzhledem k předpokládanému využití Studie SSZ jako podkladu pro územní plánování lze při vyhodnocení funkčnosti ZPZ vycházet z **klasifikace sídelní zeleně** (jejího funkčního členění) obsažené v právní úpravě územního plánování⁷. Toto členění však nemusí vždy vyhovovat očekávanému využití Studie SSZ jako koncepčního dokumentu rozvoje sídelní

⁷ [Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů](#)

zeleně. Proto je vhodné toto funkční členění podle potřeby upravit a s využitím dalších klasifikačních kritérií (zohledňujících např. velikost a charakter sídla) upřesnit.

- konečné posouzení funkčnosti ZPZ, resp. její stability (výsledek a interpretace multikriteriálního hodnocení provedeného v rámci terénního průzkumu na úrovni strukturálních prvků),
- vyhodnocení stavu ZPZ z hlediska plnění ekologických funkcí,
- vyhodnocení dendrologického potenciálu dřevin,
- vyhodnocení zjištěných kvantitativních údajů vázaných na ZPZ.

Na úrovni sídelní zeleně jako celku vyhodnocení obsahuje

- posouzení prostorové struktury stávajících ZPZ a jejich vzájemných prostorových a funkčních vazeb s využitím vhodných indikátorů zvolených podle konkrétních podmínek sídla či jeho částí (např. funkce ZPZ, charakteristika přechodu zastavěného území do krajiny, spojitost systému apod.),
- vyhodnocení souboru ZPZ za celé řešené, resp. zájmové území na základě zjištěných charakteristik (atributů) jednotlivých ZPZ,
- vyhodnocení variability urbanizovaného prostředí s důrazem na různorodost (pestrost, kombinaci) funkčních typů zeleně se zohledněním jejich benefitů a ekosystémových služeb,
- lokalizaci sídelní zeleně z hlediska její dostupnosti pro obyvatele, resp. uživatele,

Nejen pro posouzení prostorové struktury stávajících ZPZ lze využít certifikovanou metodiku "Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury"⁸, která je určena zejména pro pořizovatele a projektanty územně plánovacích podkladů a dokumentací.

- využitelnost sídelní zeleně pro oddechové a sportovní aktivity různých věkových a zájmových skupin uživatelů (např. rodiče s malými dětmi, teenageři, senioři, pejskaři, cyklisté, in-line bruslaři, výletníci),
- rozbor návaznosti stávajících ZPZ na krajinnou zeleň (přírodní plochy a lesy v bezprostředním okolí sídla,
- vyhodnocení funkčního významu uličních stromořadí pro spojitost systému sídelní zeleně,
- vyhodnocení stávajících skladebných částí ÚSES a vodních prvků z hlediska možností jejich využití v návrhu systému zeleně.

Kvantitativní bilance obsahuje především výměry ZPZ, které jsou vymezeny jednoznačně vedenou hranicí (tato zjištění se opírají o data katastru nemovitostí, zpravidla poskytnuté objednatelem), přehledy zastoupených funkčních typů zeleně a v neposlední řadě údaje o vlastnických vztazích obce k ZPZ.

Kvalitativní bilance detailně popisuje a hodnotí stabilitu jednotlivých ZPZ, mj. jejich funkčnost ve vazbě na jejich klasifikaci podle funkčních typů zeleně, případně dílčích částí území (je-li to účelné), a příčiny jejich nestability.

Závěry formulované na základě provedených průzkumů a rozborů přehledně shrnují informace o aktuálním stavu sídelní zeleně jako celku.

⁸ Certifikovaná metodika Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury jsou dostupné na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj v odkazu <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/stanoviska-a-metodiky/stanoviska-odboru-uzemniho-planovani-mmr/9-ostatni-stanoviska-a-metodiky/standardy-dostupnosti-verejne-infrastruktury>

2.2. Grafická část průzkumů a rozborů

Grafická část průzkumů a rozborů obsahuje mapy, výkresy a schémata, které přehledně zobrazují zjištění popsaná v textové části průzkumů a rozborů.

Tab. č. 2: Přehled výkresů průzkumů a rozborů

Název výkresu	Doporučené měřítko *)	Obsah výkresu – znázorněné téma
Širší vztahy	1:10 000 – 1:25 000	Znázornění skutečností a jevů v zájmovém území, které mají určující vztah k systému sídelní zeleně
Současný stav sídelní zeleně	1: 5 000	Grafické znázornění aktuálního stavu ZPZ
Problémový výkres	1: 5 000	Grafické znázornění zjištěných problémů (jevů a skutečností), které je nutné řešit v návrhu systému sídelní zeleně
Výkresy, schémata	dle potřeby	Doplňující grafické přílohy potřebné ke srozumitelnému popisu aktuálního stavu sídelní zeleně, popř. případně doplňující výkresy; obsahují důležité prvky a jevy zkoumaného území, které nebylo možné nebo účelné zobrazit v jiných výkresech.

*) V konkrétních specifických případech je možné měřítko výkresu po dohodě s objednatelem upravit

3. NÁVRH SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ

3.1. Textová část návrhu

Textová část návrhu systému sídelní zeleně obsahuje

- návrh základní struktury sídelní zeleně, resp. rozvojových os a rozvojových uzlů, jejich popis a charakteristika (kapitola 3.1.1.),
- návrh systému sídelní zeleně (kapitola 3.1.2.),
- návrh opatření (kapitola 3.1.3.),
- tabulky.

V textové části návrhu se dále uvede

- odkazy na využití podklady a další zdroje informací (citace); výchozí podklady a zdroje informací budou vždy přehledně uvedeny a jednoznačně identifikovány,
- seznam výkresů a schémat grafické části návrhu systému sídelní zeleně.

3.1.1. Rozvojové osy a uzly systému sídelní zeleně

U objektů zeleně lze rozpoznat jejich dvojí aspekt existence. Individuální aspekt je dán především vymezením jejich funkce v konkrétním prostoru. Systémový aspekt je odvozován od jejich role, kterou hrají v systému sídelní zeleně.

Individuální aspekt základních ploch

V prostorové mozaice se jednotlivé základní plochy od sebe liší:

- vlastnostmi ekologickými (schopností sdružovat taxony do odlišných společenstev) a prostorovými (konfigurací reliéfu, hydrickým gradientem, výškovým gradientem apod.),
- funkčním potenciálem (přirozenými předpoklady plnit určité požadované funkce),
- mírou uplatnění potenciálu při dnešním využití území,
- mírou uplatnění potenciálu v navržené prostorové koncepci (stabilita nebo nestabilita plochy).

Systémový aspekt základních ploch zeleně

Systémový aspekt zohledňuje funkci každé individuální základní plochy jako součásti systému zeleně. Zachycuje prolínání jednotlivých dominantních funkcí v prostorově spojitým systému rozvojových os a rozvojových uzlů v rámci urbánní osnovy a rozvíjí prostorové rozmístění ploch zeleně a jejich dominujících funkcí ve vazbě na společenskou poptávku po těchto funkcích.

Kvalitu a význam ZPZ neurčují jen jejich vlastnosti, ale i jejich umístění v urbánní osnově sídla, kterou se rozumí prostorově spojitá a v čase trvalá, funkčně uspořádaná síť zastavěných a nezastavěných prostorů, která uspokojuje potřeby obyvatel.

Jednotlivé ZPZ (stabilizované i navržené) spolu prostorově a funkčně souvisí a vytvářejí logický prostorový systém, který prorůstá organismem města a je velice často funkčně napojen na vodohospodářskou strukturu v sídle. Je protíváhou zastavěným plochám, dotváří je někdy svou jednotou, jindy kontrastem. Návrh SSZ se opírá o vymezení rozvojových os a rozvojových uzlů systému sídelní zeleně.

Rozvojové osy systému sídelní zeleně představují systém budovaný vzájemnými prostorovými i funkčními vazbami mezi jednotlivými základními plochami zeleně, resp. objekty zeleně. Do takto definovaných a vymezených os systému sídelní zeleně jsou prioritně směřovány rozvojové strategie. Nejen proto jsou nazvány jako "rozvojové osy systému sídelní zeleně". Soustava rozvojových os se opírá o významné (zpravidla historicky vyvinuté) objekty zeleně, které navazují na krajinné struktury v širším zájmovém území města.

Rozvojové uzly představují významná rozvojová území, ve kterých se často kříží rozvojové osy systému zeleně různého významu. Rozvojové uzly jsou území, která jsou zvláště významná z hlediska prostorových souvislostí systému zeleně. Rozvojové uzly jsou také zpravidla tvořeny základními plochami zeleně.

Vymezení rozvojových os a uzlů sídelní zeleně je koncepčním krokem navrhování SSZ, kterým se vymezuje základní struktura SSZ. Průběh rozvojových os je dán přírodními podmínkami, historickým vývojem sídla a funkčními vztahy. Velmi často jsou atributy ZPZ ve vymezených rozvojových osách relativně homogenní. Tato skutečnost umožňuje stanovit jejich převládající funkci, případně stanovit jednotnou (podobnou) rozvojovou strategii pro skladebné prvky (ZPZ) na rozvojové ose. Takto je usnadněna optimalizace zastoupených funkčních typů zeleně v rozvojových osách systému sídelní zeleně s důrazem na jejich benefity a ekosystémové služby (funkce) a poptávku po nich.

V konkrétních případech je reálné a účelné navrhnout určitou hierarchizaci rozvojových os.

Z hlediska vztahu k urbanistické struktuře sídla a významným krajinným fenoménům v území lze rozvojové osy systému zeleně rozdělit na:

- tranzitní (průběžná)
- cirkulární (okružní)
- radiální (paprskovitě se rozbíhající)
- konektivní (propojovací)

Z hlediska funkčních vztahů v systému zeleně sídla lze rozlišit osy:

- polyfunkční (pro rozvojovou osu nelze stanovit jednu převládající funkci)
- monofunkční (pro rozvojovou osu lze stanovit jednu převládající funkci, např. rekreační, ekologickou atd.)

Pokud v systému zeleně dochází k částečnému prostorovému překryvu rozvojových os a biokoridorů územního systému ekologické stability, předpokládá se dále návrh opatření zejména v podobě pěstebních a výchovných zásahů podporujících obnovu přirozených společenstev odpovídajících příslušným biogeografickým podmínkám v biocentrech a možnost jejich šíření prostřednictvím biokoridorů regionální, popř. nadregionální úrovně ÚSES.

3.1.2. Návrh systému sídelní zeleně

Prostorové vymezení SSZ jako funkčně a dle možností prostorově spojitého systému ploch zeleně zastavěného území a vodních prvků v návaznosti na zeleň v krajině je základním cílem návrhové části tohoto dokumentu. Systém zeleně, který splňuje tuto charakteristiku je chápán jako základní nástroj pro adaptaci sídelního prostředí na změnu klimatu s přímou vazbou na benefity zeleně. Při navrhování SSZ je kladen důraz na funkčnost jeho skladebných prvků a na jeho maximální funkční a prostorovou spojitost s důrazem na plnění jeho ekosystémových služeb.

Návrh SSZ je na základě rozboru přírodních, resp. ekologických podmínek území (klíma, reliéf, vodní režim, fauna a flora), poznání urbanistické struktury sídla včetně případné analýzy historického vývoje ploch zeleně a stávajícího stavu sídelní zeleně srozumitelně popsán, vysvětlen a zdůvodněn.

V textové části se navrhuje a popisuje využití ZPZ, a to jak stávajících, tak nově navrhovaných. Součástí návrhu na úrovni ZPZ je posouzení jejich využitelnosti pro SSZ, zejména pak jejich role v hierarchii SSZ (rozvojové osy, rozvojové uzly).

Návrh systému sídelní zeleně, resp. jeho vymezení obsahuje:

- popis systému sídelní zeleně jako celku s vymezením významu jednotlivých rozvojových os a uzlů pro celý systém,
- návrh funkčního využití všech ZPZ, a to jak stávajících, tak nově navrhovaných,
- návrh způsobu propojení systému zeleně sídla a krajinné zeleně,
- návaznost, event. překryv SSZ s ÚSES.

3.1.3. Návrh opatření

3.1.3.1. Návrh opatření na úrovni jednotlivých základních ploch zeleně

Návrh opatření je zacílen na specifikaci opatření k dosažení jejich plné funkčnosti (především na základě provedených analýz a jejich interpretací) a udržitelnosti jednotlivých ZPZ a uličních stromořadí. Cílem navrhovaných opatření je

- dosažení plné funkčnosti a udržitelnosti ZPZ na úrovni vegetačních i technických prvků
- dosažení plné funkčnosti a udržitelnosti uličních stromořadí (doplnění, obnova, soubor pěstebních opatření),
- zařazení ZPZ, případně stromořadí, do **intenzitních tříd údržby**.

Významnou roli v návrhu opatření má skutečnost, zda ZPZ je či není součástí rozvojové osy, případně rozvojového uzlu při zohlednění jejich role v navržené hierarchizaci.

3.1.3.2. Návrh opatření na úrovni systému zeleně

Návrh opatření na úrovni systému zeleně jako celku je zaměřen na posílení nebo vytvoření prostorových a funkčních vazeb mezi jednotlivými plochami. Základním cílem těchto opatření je dosažení maximálně možného prostorově spojitého systému zeleně (tj. odstranění bariér, zajištění prostupnosti územím, specifikace požadavků na nové plochy zeleně s ohledem na jejich dostupnost, poptávku po ekosystémových službách atd.).

Návrh opatření je zaměřen především na:

- posílení nebo vytvoření prostorových a funkčních vazeb mezi jednotlivými plochami s převažujícími přírodními složkami (tvořící základ SSZ), a to s důrazem na zvýšení odolnosti sídel a jejich schopnosti přizpůsobit se projevům změny klimatu,
- zlepšení prostorové struktury objektů zeleně a jejich vzájemných prostorových a funkčních vazeb, optimalizace zastoupených funkčních typů zeleně v rozvojových osách systému sídelní zeleně s důrazem na jejich benefity a ekosystémové služby,

- zlepšení nebo vytvoření podmínek pro udržitelné hospodaření s vodou v objektech zeleně (opatření pro zlepšení mikroklimatu, vsakovací a retenční objekty, objekty pro akumulaci a vodní prvky),⁹
- začlenění objektů zeleně, vegetačních ploch a vegetačních prvků do adaptačních strategií,
- specifikaci možností na rozšíření ploch sídelní zeleně a možnosti jejího rozvoje v zastavěném území,
- specifikaci principů managementu péče o sídelní zeleň včetně odhadu její finanční náročnosti,
- odstranění střetů a disproporcí v nárocích a možnostech uplatnění zeleně při rozvoji sídla, odstranění provozních a prostorových bariér v území pro zvýšení prostupnosti územím a dosažení maximálně možné spojitosti systému sídelní zeleně,
- řešení dostupnosti objektů zeleně pro konkrétní lokality,
- návrh úprav systému sídelní zeleně k rozšíření možnosti využití objektů zeleně pro oddechové (relaxační a rekreační) a sportovní aktivity různých věkových a zájmových skupin obyvatel (např. rodičů s malými dětmi, teenagerů, seniorů, pejskařů, cyklistů, in-line bruslařů, výletníků).

Jako opatření lze navrhnout např.

- změny funkčních typů stávajících ZPZ, optimalizace jejich režimu nebo intenzity péče o stávající objekty zeleně,
- nové plochy sídelní zeleně ve vazbě na plánovaný rozvoj sídla včetně jejich prostorových a funkčních parametrů, případně parametrů doporučeného managementu,
- převody, přeměny a obnovu vegetačních prvků nebo jejich částí v objektech zeleně.

Je-li to účelné, Studie SSZ navrhne prioritizaci, případně etapizaci opatření.

Zlepšení aktuálního stavu sídelní zeleně často vyžaduje kombinaci či posloupnost jednotlivých opatření, která na sebe navazují nebo se podmiňují. Taková potřeba vyžaduje formulaci (zpracování) rozvojové strategie. Tou se rozumí soubor opatření a jejich časová posloupnost umožňující naplnění definovaného cíle včetně rámcové specifikace nákladů na realizaci a budoucí údržbu.

Na základě zkušeností z různých měst ČR se jeví jako užitečné definovat pro vybrané části systému sídelní zeleně (rozvojové osy s rozvojové uzly nebo jejich části) určitou převládající funkci. Tato dominantní/převládající funkce části SSZ pak určuje rozvojovou strategii (např. pro vegetační prvky v rámci určité dílčí části systému sídelní zeleně lze na základě dominantní/převládající funkce stanovit pěstební cíl, ke kterému by řada základních ploch v systému zeleně měla být vedena).

Návrh rozvojové strategie pro vybrané části systému sídelní zeleně (rozvojové osy a uzly nebo jejich části) pak směřuje k zajištění

- dostatečné rozlohy a kvality (stability) vegetačních prvků (pěstební stav, vývojová fáze),
- prostorové a funkční spojitosti jednotlivých rozvojových os a uzlů,
- rozmanitosti funkčních typů sídelní zeleně v závislosti na demografických ukazatelích a „společenské poptávce“,
- rozmanitosti skladebných částí systému v závislosti na pestrosti ekologických rámců území.

⁹ Viz např. [Metodika pro hospodaření s dešťovou vodou ve vazbě na zelenou infrastrukturu](#)

3.1.4. Tabulky

Textovou část návrhu řešení uzavírají tabulky. Uvádějí informace potřebné k bilancování prostorových a dalších nároků navrženého stavu.

Základem tabulkového přehledu (databáze) je struktura ZPZ za celé území. Databáze ZPZ vychází z rozborové části a uplatní se v návrhu Studie SSZ. Tabulky obsahují všechny atributy stabilizovaných i navrhovaných ZPZ, které jsou zahrnuty v návrhové části (návrh opatření, vymezení SSZ, navrhované zařazení skladebných prvků zelené infrastruktury do SSZ, příslušnost k rozvojové ose systému sídelní zeleně atd.).

Tabulky mohou být zařazeny přímo do příslušné části textu. Vzhledem k jejich předpokládanému rozsahu se však doporučuje, v zájmu přehlednosti a snadné orientace uživatelů ve Studii SSZ, zařadit tabulky do příloh; textová část pak obsahuje seznam tabulek v přílohách.

3.2. Grafická část návrhu

Grafická část návrhu obsahuje mapy, výkresy a schémata. Přehledně zobrazuje stávající i navrhované prvky systému sídelní zeleně a systémové aspekty sídelní zeleně. Přehled výkresů a schémat uvádí tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Přehled výkresů návrhu systému sídelní zeleně

Název výkresu	Doporučené měřítko *)	Obsah výkresu – znázorněné téma
Širší vztahy	1:10 000 - 1:25 000	Návaznost systému sídelní zeleně na krajinu v okolí sídla
Návrh systému sídelní zeleně	1: 5 000	Komplexní návrh funkčního a prostorového uspořádání systému zeleně, včetně vymezení jeho skladebných prvků na úrovni rozvojových os a uzlů i ZPZ
Návrh opatření	1: 5 000	Grafické znázornění navržených opatření
Výkresy, schémata	dle potřeby	Doplňující grafické přílohy potřebné ke srozumitelnému popisu návrhové části systému sídelní zeleně, základní kompozičně prostorové schéma SSZ (rozvojové osy a uzly), případné znázornění prioritizace nebo etapizace navržených opatření

**) V konkrétních specifických případech je možné měřítko výkresu po dohodě s objednatelem upravit*

4. NÁVRH TÉMAT PRO ZAPRACOVÁNÍ DO ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

V případě zpracování dokumentu "Studie systému sídelní zeleně" podle tohoto metodického rámce se vždy uvedou její dílčí části nebo témata uplatnitelná jako zdroj informací pro plánování rozvoje území, včetně přípravy územního plánu a dalších dokumentací. K takovým patří zejména:

- rozbor současného stavu zeleně v sídle a v případě potřeby v jeho bezprostředním okolí v měřítku odpovídajícím velikosti řešeného území (zpravidla 1 : 5 000)
- návrh funkčního a prostorového uspořádání systému zeleně.

5. STUDIE SYSTÉMU SÍDELNÍ ZELENĚ A ZELENÁ INFRASTRUKTURA

Vypořádání vztahu systému sídelní zeleně (SSZ) a zelené infrastruktury (ZI) v rámci Studie SSZ je důležitým krokem. Základním východiskem je fakt, že SSZ a ZI se v konkrétním území opírají o shodné prostorové jednotky, tj. objekty zeleně, resp. plochy zeleně pro potřeby prostorového plánování. Při vymezování úlohy či významu ploch zeleně, resp. objektů zeleně pro potřeby SSZ a pro potřeby vymezení ZI jsou však akcentována různá kritéria, popř. stejným kritériím je přisuzován jiný význam či jiná váha.

Systém sídelní zeleně zásadním způsobem akcentuje snahu k dosažení funkční spojitosti systému zeleně v sídelním prostředí, resp. v bezprostřední vazbě na sídelní struktury, a to i zapojením ploch zeleně v doplňkové funkci (zeleně obytných souborů apod.). SSZ patří mezi standardizované jevy územního plánu. V návrhu SSZ se uplatňují prvky ZI.

Zelená infrastruktura zásadním způsobem akcentuje plnění široké škály ekosystémových služeb, resp. funkcí v krajině obecně, tedy nejen v sídle. Plochy vodní a pro hospodaření s vodou jsou na stejné hierarchické úrovni jako vegetační plochy. Nový stavební zákon¹⁰ zahrnuje zelenou infrastrukturu, slouží-li veřejné potřebě, do veřejné infrastruktury. Konkrétní vymezení prvků zelené infrastruktury v procesu územního plánování vyplývá z potřeb daného území.

Studie SSZ vytváří nabídku pro formulaci systému sídelní zeleně v urbanistické koncepci územního plánu a pro začlenění objektů zeleně do návrhu ZI vymezené v územním plánu.

Základní principy/pravidla pro uplatnění prvků ZI v územním plánu formuluje Metodika vymezování zelené infrastruktury v územně plánovací dokumentaci, zejména v územním plánu (KUČERA, P. a kol., 2023), certifikovaná Ministerstvem pro místní rozvoj. Zelená infrastruktura vymezovaná v územním plánu je podle této metodiky tvořena nosnými, podpůrnými a doplňkovými prvky. Uvedené kategorie se liší jednak prostorovými a funkčními parametry, jednak způsobem vyjádření v územním plánu.

Konkrétní vymezení prvků zelené infrastruktury v územním plánu vyplývá z podmínek a potřeb daného území. Důvody pro zařazení ploch do systému ZI v příslušné kategorii vyplývají z místních podmínek, prostorového kontextu a ze zjištěného deficitu ekosystémových služeb. Vymezování prvků ZI v souladu s cíli a úkoly územního plánování je vedeno snahou o harmonické a účelné uspořádání funkcí území a je dále ovlivněno požadavky vyplývajícími z nadřazené územně plánovací dokumentace a objektivně zjištěnými potřebami obyvatel území.

Lze předpokládat, že nejvýznamnější objekty zeleně SSZ budou v územních plánech obcí vymezovány jako nosné prvky ZI a podstatná část objektů zeleně, které tvoří SSZ budou využity při vymezování podpůrných prvků ZI. V souladu s uvedenou metodikou však určité plochy plnící funkce sídelní zeleně nemusejí být vždy vymezeny jako součást zelené infrastruktury v územním plánu, případně mohou být považovány za prvky doplňkové. Územní podmínky pro jejich zachování či vytvoření představují podmínky využití konkrétních ploch s rozdílným způsobem využití.

¹⁰ § 10 Zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů

SLOVNÍK VYBRANÝCH OBOROVÝCH POJMŮ

Dendrologický potenciál objektu zeleně

Dendrologický potenciál objektu je celková schopnost existujících dřevinných vegetačních prvků konkrétního objektu zajistit stabilitu prostorové struktury, resp. kompozice.

Dendrologický průzkum

Předmětem dendrologického průzkumu je zjištění vybraných vlastností dřevinných vegetačních prvků a posouzení jejich kvality a stability. Dendrologický průzkum je zpravidla pořizován pro jednotlivé objekty systému zeleně (např. parky), nebo vegetační prvky (např. stromořadí), může být proveden pro část obce nebo pro celé území obce (města). Rozsah zjišťovaných charakteristik dřevinných vegetačních prvků nad rámec standardu pro zpracování dendrologického průzkumu¹¹ se řídí účelem jeho zpracování.

Intenzitní třída udržovací péče (IT)

Jednotlivé základní plochy (objekty) zeleně je nutno přiřadit do různých intenzitních tříd udržovací péče. Toto zařazení by mělo zohledňovat významu těchto ploch v systému zeleně sídla (různá důležitost, význam a funkce jednotlivých ploch) a současně disponibilní finanční prostředky na údržbu zeleně. V ideálním případě je intenzitní třída udržovací péče přiřazena jednotlivým objektům zeleně ve studii systému sídelní zeleně, kdy je zohledněn širší kontext a význam. ČSN 83 9001 definuje intenzitní třídu péče o zeleň jako kvantitativně a kvalitativně stanovený rozsah intenzity péče o prvky nebo objekty zeleně. Intenzitní třída údržby konkrétního vegetačního nebo technického prvku je definovaná souborem pracovních operací a četností jejich opakování (je tedy specifikováno jaké pracovní operace se mají v rámci údržby provádět a jak často). Objekty zeleně jsou zařazovány do čtyř, zpravidla ovšem do tří intenzitních tříd.

1. IT – mimořádné nároky na pravidelnou péči u architektonicky náročných ploch s vysokou reprezentační hodnotou na zvláště exponovaných stanovištích a nadprůměrné nároky na péči u ploch zeleně v centrálních a centru blízkých oblastech městských částí s významem utvářejícím vzhled města či městské části
2. IT – průměrné nároky na pravidelnou péči u všech vnitroměstských ploch zeleně, pokud nejsou zařazeny do 1. IT. Typicky zpravidla zahrnuje zeleň bydlení jako funkční typ zeleně s nejvyšším podílem v systémech zeleně sídel
3. IT – nízké nároky na pravidelnou péči, odlehle objekty, plochy ležící ladem, plochy přírodní a přírodě blízké, podporující biodiverzitu. Zpravidla funkční typy krajinné zeleně na území města
4. IT - bez pravidelné péče.

Klasifikace sídelní zeleně

Sídelní zeleň lze klasifikovat podle různých (např. funkčních) kritérií či hledisek. Pro účely Studie SSZ jako podkladu pro územní plánování lze využít členění podle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů. Toto členění je vhodné s využitím dalších klasifikačních kritérií doplnit, podrobněji členit, případně agregovat. Výchozí metodické možnosti pro dosažení vyšší využitelnosti a zároveň srozumitelnosti výstupů Studie SSZ nabízí tabulka č. 4 na str. 20.

¹¹ [Standard SPKK A01 001:2018 Hodnocení stavu stromů, AOPK ČR \(2018\)](#)

Tab. č. 4: Srovnání možností funkčního členění sídelní zeleně

Funkční členění zeleně pro potřeby Studie SSZ	Vyhláška č. 501/2006 Sb., obecných požadavcích na využívání území	Zelená infrastruktura ¹²
Parky	Plochy zeleně – parky a parkově upravené plochy [§ 7a odst. 3 písm. b)]	Nosné prvky
Parkově upravené plochy		
Rekreační zeleň		
Ochranná zeleň	Plochy zeleně ochranné a izolační [§ 7a odst. 3 písm. d)]	
Nábřeží v sídlech	Plochy zeleně sídelní ostatní [§ 7a odst. 3 písm. e)]	
Stabilizační vegetace svahů		
Les	Plochy lesní všeobecné [§ 15 odst. 3 písm. a)]	
Zahrada u individuální zástavby*	Plochy zeleně – zahrady a sady [§ 7a odst. 3 písm. c)]	(Někdy) podpůrné prvky
Zezeň obytných souborů*	uvedené kategorie funkčního členění sídelní zeleně vyhláška specificky neupravuje	
Zezeň občanské vybavenosti*		
Zezeň komerčních ploch*		
Zezeň dopravních staveb*		
Zezeň školních a kulturních zařízení*		
Zezeň sportovních areálů*		
Zezeň vodotečí*		
Zezeň zdravotnických zařízení*		
Hřbitovy	Plochy občanského vybavení – hřbitovy [§ 6 odst. 3 písm. f)]	
Zahrádkářské osady	Plochy rekreace – zahrádkářské osady [§ 5 odst. 3 písm. c)]	

*) *Funkční typy sídelní zeleně v doplňkové (vedlejší) funkci; plochy zeleně uvedených funkčních typů obvykle nezakládají paralelní strukturu s hranicemi ploch v územním plánu (jsou součástí např. ploch bydlení, ploch dopravní infrastruktury apod.), nelze je ztotožňovat s doplňkovými prvky zelené infrastruktury (viz Kučera a kol., 2023). Z hlediska významu těchto funkčních typů v rámci SSZ je však nezbytné je do řešení Studie SSZ zahrnout.*

Les

Plochy lesních porostů v zastavěném území sídel nebo v jeho blízkém okolí představují nezanedbatelný podíl sídelní zeleně s významnou rekreační funkcí, resp. rekreačním potenciálem. Poptávka po mimoprodukčních funkcích zvláště městských lesů se v poslední době významně zvyšuje. Hospodaření v rekreačně využívaných lesích vyžaduje specifické postupy, často odlišné od běžných způsobů hospodaření, a to mj. v závislosti na charakteru a intenzitě rekreačního využití. Smyslem jejich zavedení je dosažení rovnováhy mezi produkčními i mimoprodukčními funkcemi lesa, která umožní jak realizaci ekonomických cílů vlastníka, tak požadavky veřejnosti na různé způsoby rekreace. V určitých případech lze, po dohodě s vlastníkem, zvážit převedení vybraných lesních porostů z kategorie lesů hospodářských do kategorie lesů zvláštního určení.¹³

¹² Základní klasifikace prvků zelené infrastruktury dle Kučery a kol. (2023)

¹³ § 6 zákona č. 289/195 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů (lesní zákon)

Management péče o sídelní zeleň (MGP)

Management péče o sídelní zeleň (MGP) je oborově chápán jako suma všech potřebných činností k péči o sídelní zeleň směřující k dosažení její maximálně možné kvality při optimálním využití disponibilních zdrojů.

MGP zahrnuje oblast pořizování a správy nástrojů informační správy sídelní zeleně (např. pasport zeleně a další technicko-provozní podklady), oblast průzkumů a rozborů týkajících se funkčního stavu sídelní zeleně se zvláštním zřetelem na systém sídelní zeleně.

Jako podklad pro praktický výkon MGP, jeho plánování a financování, spadající do samostatné působnosti obcí, mohou obce pořídít samostatný dokument – Management plán.

Management plán (MP)

Management plán je dokument, který specifikuje soubor opatření, která zajistí rozvoj a dlouhodobou existenci vegetačních prvků v objektech zeleně, a to v souladu s jejich funkčním využitím a programovými, prostorovými a kompozičními zásadami, které se pro objekty zeleně stanovují. MP má oporu v ČSN 83 9051: Technologie vegetačních úprav v krajině – Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy.

Management plán

- specifikuje systémovou péči o objekty zeleně, především intenzitu a technologii péče, nejčastěji na dobu jednoho roku. Pokud je tato část zpracována jako samostatný dokument je označována jako Plán péče. Nezbytným podkladem pro Plán péče je Pasport zeleně.
- stanovuje postupy ke stabilizaci objektů zeleně a jejich další rozvoj. Principy (záměr) stabilizace vychází především z analytické části Studie SSZ. MP může rovněž zahrnovat rozpracovaná opatření směřující k rozvoji objektu zeleně, a to v případech, že jsou tato známá z dalších/jiných oborových podkladů
- fakultativně specifikuje návrh pěstebních opatření u dřevinných vegetačních prvků. Pokud je tato část zpracována jako samostatný dokument je označována jako Projekt pěstebních opatření. Nezbytným podkladem pro zpracování projektu pěstebních opatření je dendrologický průzkum, který (nejen s ohledem na jeho pracnost) není zpravidla k dispozici pro všechny objekty sídelní zeleně.

Objekt sídelní zeleně

Objekt zeleně představuje samostatný funkční celek, který je výsledkem tvůrčí činnosti založené na principech uplatňovaných v krajinářské architektuře. Základní podmínkou udržitelnosti objektu sídelní zeleně je systémová péče. Podle převládající funkce objektů sídelní zeleně rozlišujeme řadu jejich funkčních typů (např. zahrada, park, zeleň dopravních staveb aj.).

Objekt sídelní zeleně označujeme pro potřeby prostorového plánování pojmem **základní plocha sídelní zeleně (ZPZ)**, resp. plocha sídelní zeleně.

Pasport zeleně (PZ)

Pasport zeleně patří mezi základní oborové nástroje, je základním technicko-provozním podkladem pro výkon správy zeleně. Zpracovává se jako samostatný dokument a tvoří základní informační vrstvu oborového geografického informačního systému (GIS).

Pasport zeleně obsahuje základní kvantitativní analýzu složení a skladby vegetačních a technických prvků na plochách sídelní zeleně. Mapová část PZ část zachycuje prostorovou lokalizaci vegetačních (technických) prvků ve vztahu k vymezeným hranicím (pozemkové parcely, hranice základních ploch, katastrální území apod.), datová část PZ obsahuje všechny potřebné kvantitativní a popisné

údaje o daných prvcích (počty a výměry jednotlivých vegetačních prvků, vlastnické vztahy apod.) Zcela standardní je přímá provázanost s prostředím GIS a využití dat katastru nemovitostí. V současné době jsou tedy PZ zásadně zpracovávány jako logická a nenahraditelná vrstva geografických informačních systémů (GIS) sídel. Základní úlohou, která je řešena nad pasportem zeleně je bezpochyby problematika ekonomiky (nákladovosti, časové náročnosti) údržby. PZ je tedy základním podkladem pro projekt údržby zeleně.

PZ zpravidla pořizuje v samosprávné působnosti obec, resp. útvar obecního úřadu, který je odpovědný za správu zeleně příslušné obce. Základním podkladem mapové části je katastrální mapa, obvyklé měřítko výstupu je 1 : 1 000 (v případě potřeby 1 : 500). Informace obsažené v PZ lze využít pro Studii SSZ především pro detailní charakteristiku současného stavu ZPZ (kvantitativní analýza). Pokud je zpracována Studie SSZ před vytvořením PZ, pak PZ pracuje s vymezením základních ploch zeleně ze Studie SSZ.

Sídelní zeleň (SZ)

Pojem „sídelní zeleň“ není právní úpravou definován. Pro potřeby tohoto metodického doporučení jej lze zjednodušeně popsat jako soubor ploch, jejichž aktuální hlavní funkce jsou vázány přímo na zeleň (resp. vegetační prvky), nebo v nichž je zeleň důležitým doplňkovým prvkem k hlavnímu využití těchto ploch, které se vyskytují (vymezují) v zastavěném území, zastavitelných plochách a případně nezastavěném území v bezprostřední vazbě na zastavěné území a zastavitelné plochy.

Plochy sídelní zeleně plní v sídle celou řadu významných a nenahraditelných funkcí a jsou nositeli unikátních služeb (benefitů). Tato jejich vlastnost je primárně daná dominancí vegetačních prvků v jejich prostorové struktuře. Mezi nejvýznamnější přímé benefity ploch sídelní zeleně patří ekosystémové služby regulační, zejména mikroklimatické, hygienické, půdoochranné nebo vodohospodářské, a ekosystémové služby kulturní – rekreační, percepční, estetické nebo vzdělávací. Sídelní zeleň zároveň zajišťuje podmínky pro zachování ekosystémů, pro zachování a podporu druhové rozmanitosti a posilování ekologické stability, resp. ekologické odolnosti sídelní krajiny, čímž poskytuje ekosystémové služby podpůrné (základní).

Stabilita objektu zeleně

Stabilita objektu zeleně je vlastnost založená na jeho schopnosti odolávat změnám při současném plnění očekávaných funkcí. Odolnost vůči změnám souvisí především s druhovou a věkovou skladbou, prostorovým uspořádáním, zdravotním a pěstebním stavem zastoupených dřevinných vegetačních prvků. Plnění funkcí objektu zeleně dále souvisí se stavem technických prvků a vybavenosti. Hodnocení stability funkčních typů je základním kritériem pro posouzení stavu a funkčnosti jednotlivých objektů zeleně i systému zeleně jako celku. Popis současného stavu sídelní zeleně a formulace závěrů se opírá právě o multikriteriální hodnocení stability objektů a je vyjádřeno ve výkresové části graficky.

Strukturální prvek objektu sídelní zeleně (též skladebný prvek objektu sídelní zeleně)

Funkční a prostorovou strukturu objektů krajinářské architektury tvoří jednotlivé vegetační a technické prvky. Každý z těchto prvků tedy představuje strukturální/skladebný prvek objektu sídelní zeleně.

Vegetační prvky jsou základní funkční a prostorotvornou složkou objektu sídelní zeleně. Vegetační prvek je určen růstovou (životní formou) rostlin, jejich fyziologií, jejich prostorovým uspořádáním a způsobem pěstování, péče nebo ošetřování. Pro kompoziční účely se rozlišují jednotlivé a skupinové vegetační prvky. Základní skupinové vegetační prvky jsou uvedeny v následujícím přehledu:

Skupinové vegetační prvky	Vegetační prvky
Záhony letniček	Podle potřeby jsou skupinové vegetační prvky dále členěny na jednotlivé vegetační prvky
Záhony trvalek	
Zeleň v nádobách	
Skupiny keřů	
Solitérní keře	
Živé ploty	
Solitérní stromy	
Skupiny stromů	
Porosty stromů	
Trávníky	
Ruderální plochy	

Technické prvky jsou nedílnou součástí objektů sídelní zeleně, podporují funkční využití základních ploch zeleně; jsou jimi pozemní, inženýrské nebo vodohospodářské stavby, prvky vybavenosti, ale také prvky umělecké.

Systém sídelní zeleně (SSZ)

Systém sídelní zeleně je funkčně a prostorově strukturovaný soubor objektů sídelní zeleně, který využívá a posiluje prostorové nebo funkční vazby mezi jednotlivými plochami a prvky. Tyto vazby mohou být např. provozní, kompoziční nebo mohou vyplývat z přirozené ekologické povahy území. Systém sídelní zeleně vzniká prostorovým a funkčním vymezením stávajících a navržených ploch sídelní zeleně.

Při navrhování SSZ je kladen důraz na funkčnost (funkční potenciál) jeho součástí (skladebných prvků), maximální dosažitelnou funkční a prostorovou spojitost s důrazem na plnění jeho ekosystémových služeb. SSZ je komplementárně provázán s koncepcí uspořádání krajiny a v neposlední řadě je významnou součástí zelené infrastruktury území. Systém sídelní zeleně zahrnuje zeleň veřejnou, vyhrazenou i soukromou.

Vymezení SSZ, který zahrnuje funkční propojení ploch s převažujícími přírodními složkami je základním nástrojem pro uplatnění adaptačních opatření v urbanizované krajině směřujících ke zvýšení odolnosti sídel a jejich schopnosti přizpůsobit se projevům změny klimatu. SSZ do sebe integruje vodní a vegetační plochy a prvky a vytváří tak předpoklady pro udržitelné hospodaření s vodou.

Vymezení SSZ je jako součást urbanistické koncepce obsaženo v územním plánu (vyhláška č. 500/2006 Sb., příloha č. 7, část I., odst. 1 písm. c). V rámci stanovení základní koncepce rozvoje území obce (urbanistická koncepce) má tedy i oporu v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

SSZ je předmětem standardizace na úseku územního plánování. Je popsán jako „*souhrn vybraných ploch s RZV všech druhů zeleně, které tvoří zelený systém sídla (v zastavěném území a zastavitelných plochách) a má pro jeho fungování nezastupitelný význam. Systém zajišťuje návaznost ploch zeleně v sídle na jeho přírodní zázemí, podmiňuje kvalitu obytného standardu území, má výraznou pozitivní vazbu na vodní režim území a plní v zastavěném území široké spektrum nezbytných funkcí (ekologické, rekreační, mikroklimatické, kompoziční, estetické, ochranné apod.). Vytváří územní*

předpoklady k zajištění příznivějších existenčních podmínek pro vegetaci v pozměněném prostředí zastavěného území“¹⁴.

Systém sídelní zeleně logicky spoluvytváří koncepci uspořádání krajiny a v neposlední řadě jsou jeho významnou součástí nosné, popř. podpůrné skladebné prvky zelené infrastruktury.

Uliční stromořadí

Pro účely tohoto metodického rámce je uliční stromořadí definováno jako liniové uspořádání stromů tvořící vegetační doprovod komunikace, zejména v zastavěné části obce¹⁵. Stromořadí je vymezené jednotnou funkcí a stejným kompozičním cílem. Nejčastěji rozdělujeme stromořadí podle pěstebního tvaru na tvarované a volně rostlé. Podle prostorového uspořádání vzniká množství charakteristických typů, které se liší počtem stran a řad.

Definice uličního stromořadí se s ohledem na kontext od definice stromořadí podle Vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, liší. Podle uvedené vyhlášky se stromořadím rozumí „*souvislá řada nejméně deseti stromů s pravidelnými rozestupy; chybí-li v některém úseku souvislé řady nejméně deseti stromů některý strom, je i tento úsek považován za součást stromořadí; za stromořadí se nepovažují stromy rostoucí v ovocných sadech a plantážích dřevin*“.

Základní plocha sídelní zeleně (ZPZ)

Základní plocha sídelní zeleně (ZPZ) je plocha, v níž převládá některá z funkcí zeleně, jejíž projevy jsou homogenní. Hlavní funkce ZPZ mohou být vázány přímo na zeleň (resp. vegetační prvky), nebo v nichž je zeleň důležitým doplňkovým prvkem k hlavnímu využití těchto ploch. Základní plocha zeleně je základní prostorovou (skladebnou) jednotkou systému zeleně sídla, kde je vymežována z hlediska kompozičního (role v prostorovém uspořádání sídla) a funkčního.

Základní plocha sídelní zeleně

- je homogenní ve své převládající funkci – struktura vegetačních a technických prvků do značné míry určuje konkrétní funkční typ zeleně; pro základní plochu je stanovena dominantní funkce (funkční typ) sídelní zeleně,
- má jednotný režim ochrany a návštěvnosti, resp. přístupnosti,
- respektuje potřeby údržby – pro každou ZPZ je stanovena pouze jedna intenzitní třída údržby,
- je logickou jednotkou systému zeleně.

ZPZ lze vymežit na základě výše uvedených kritérií, která jsou rovněž významná pro jejich grafické vyjádření (vymezení hranic ZPZ) v oborové datové základně v prostředí Geografického informačního systému (GIS).

ZPZ je také základní evidenční jednotkou, která má zásadní význam pro další úlohy systémového managementu. Může být tvořena jednou nebo několika pozemkovými parcelami nebo jejich částmi.

Plochou sídelní zeleně je obecně jakákoliv plocha zeleně, kterou podle výše uvedených kritérií nelze označit za ZPZ. Za plochu sídelní zeleně je možno považovat část základní plochy sídelní zeleně, ucelený soubor základních ploch sídelní zeleně, nebo část plochy s jiným převažujícím funkčním využitím. Specifické plochy sídelní zeleně představují lesní porosty zpravidla na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), které jsou součástí urbanistické struktury a mohou tvořit

¹⁴ [Standard vybraných částí územního plánu Metodický pokyn, 2. vydání. Verze 2. 1. 2023](#)

významný podíl sídelní zeleně a zajišťovat významné funkce. Pojmem "plocha sídelní zeleně" resp. "základní plocha sídelní zeleně", uplatňovaným především v procesech prostorového plánování, označujeme stávající nebo navrhovaný objekt sídelní zeleně (viz **objekt sídelní zeleně**).

Zelená infrastruktura (ZI)

Pojem Zelená infrastruktura (ZI) je Sdělením Evropské komise¹⁶ definována jako „*strategicky plánovaná síť přírodních a polopřírodních oblastí s rozdílnými environmentálními rysy, jež byla navržena a je řízena s cílem poskytovat širokou škálu ekosystémových služeb. Zahrnuje zelené plochy (nebo modré plochy, jde-li o vodní ekosystémy) a jiné fyzické prvky v pevninských (včetně pobřežních) a mořských oblastech. Na pevnině se zelená infrastruktura může nacházet ve venkovských oblastech i v městském prostředí*“.

Právní úprava územního plánování, která zakotvena zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, poskytuje pro potřeby vymezení ZI řadu nástrojů. V územním plánu je možné zelenou infrastrukturu vyjádřit koncepcí uspořádání krajiny a urbanistickou koncepcí, resp. systémem sídelní zeleně. V souladu s koncepcí uspořádání krajiny a urbanistickou koncepcí je základ ZI vyjádřen vymezením ploch s rozdílným způsobem využití pro nosné prvky ZI. Naplnění koncepce uspořádání krajiny a urbanistické koncepce, jejíž součástí je systém sídelní zeleně, lze zajistit stanovením podmínek využití území v ostatních plochách (zpravidla podpůrné prvky ZI). Základem spojitě sítě prvků ZI jsou skladebné části ÚSES všech úrovní, do ZI lze řadit plochy krajinné zeleně se specifickými funkcemi – protierozní, ochrannou, doprovodnou a jako interakčních prvků ÚSES). Samozřejmostí jsou plochy přírodní, lesní, vodní a vodohospodářské, zemědělské s trvalými kulturami, které jsou obligátní součástí ZI.

Nově přijatý zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (nový stavební zákon) ZI definuje jako "*plánovaný, převážně spojitý systém ploch a jiných prvků vegetačních, vodních a pro hospodaření s vodou, přírodního a polopřírodního charakteru, které svým cílovým stavem umožňují nebo významně podporují plnění široké škály ekosystémových služeb a funkcí; součástí zelené infrastruktury je také územní systém ekologické stability krajiny*"; v případě, že zelená infrastruktura slouží veřejné potřebě, je též součástí veřejné infrastruktury¹⁷.

Jedním z výstupů výzkumného projektu Vymezování zelené infrastruktury v územně plánovací dokumentaci (ÚPD), zejména v územním plánu, jako nástroj posilování ekosystémových služeb v území¹⁸ (TITBMMR805) je definice zelené infrastruktury, formulovaná pro účely jejího vymezení v ÚPD: „*Zelená infrastruktura je síť ploch a jiných prvků přírodního a polopřírodního charakteru, které svým cílovým stavem umožňují plnění široké škály ekosystémových služeb. Síť je tvořena prvky vegetačními, vodními a pro hospodaření s vodou, které se dle významu dělí na nosné a podpůrné. Síť je součástí urbanizovaného i neurbanizovaného území a je převážně spojitá. Územní plánování vymezuje nosné a zohledňuje podpůrné prvky zelené infrastruktury s cílem vytvářet územní podmínky pro její uchování, obnovu či doplnění. Nosné prvky jsou zpravidla nositeli veřejných zájmů, chráněných zvláštními právními předpisy. Územní systém ekologické stability krajiny je součástí zelené infrastruktury.*“

V praxi je často užíván také pojem „modrozelená infrastruktura“, kterým je označován systém opatření zajišťujících promyšlené a udržitelné hospodaření s vodou, především srážkovou vodou, v sídlech. Součástí tohoto systému jsou také ekosystémy, resp. objekty sídelní zeleně, a to jak jejich

¹⁶ [Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM\(2013\) 249 s názvem Zelená infrastruktura – zlepšování přírodního kapitálu Evropy](#)

¹⁷ § 10 odst. 1 písm. c) zákona č. 283/2021 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

¹⁸ [Metodika vymezování zelené infrastruktury v územně plánovacích dokumentacích, zejména v územním plánu \(2023\)](#)

vegetační, tak technické prvky. Pojem není obecně závaznými právními předpisy definován, jeho obsahové pojetí se u různých autorů nebo uživatelů může významně lišit a podle toho se jeho význam může s pojmem zelená infrastruktura více či méně překrývat.¹⁹

¹⁹ Základní informace o modrozelené infrastruktuře a o vztahu zelené, šedé a modrozelené infrastruktuře k hospodaření s dešťovou vodou z hlediska působnosti Ministerstva životního prostředí jsou uvedeny na internetových stránkách MŽP v odkazu https://www.mzp.cz/cz/modrozelená_infrastruktura

SEZNAM CITOVANÝCH ZDROJŮ

Odborné publikace, metodiky, zdroje dat

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR. *Hodnocení stavu stromů SPKK A01 001:2018 in Standardy péče o přírodu a krajinu* [online]. 2018. [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: https://nature.cz/documents/20121/1199516/01001_Hodnoceni+stavu+stromu.pdf/619ec8da-d933-abe5-3b77-394e13d5f3ee?t=1652775992089

ČSN 83 9051: *Technologie vegetačních úprav v krajině – Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2006.

EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů COM(2013)0249 final Zelená infrastruktura – Zlepšování přírodního kapitálu Evropy* [online]. [cit. 2023-03-26]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52013DC0249>

KUČERA, Petr, et al. *Vymezování zelené infrastruktury v územně plánovací dokumentaci, zejména v územním plánu, jako nástroj posilování ekosystémových služeb v území* [online]. 2023. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/publikace-a-odborne-texty/vymezovani-zelene-infrastruktury-v-uzemnim-planu>

MAJER, Karel, et al. *Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury* [online]. 2016, 2020 [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/stanoviska-a-metodiky/stanoviska-odboru-uzemniho-planovani-mmr/9-ostatni- stanoviska-a-metodiky/standardy-dostupnosti-verejne-infrastruktury>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Standard vybraných částí územního plánu Metodický pokyn, 2. vydání. Verze 2. 1. 2023* [online]. 2023. [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/7fa7b54e-dfad-4e26-a475-aafd69e94cc6/Standard-UP-metodika-2023-01-02.pdf.aspx?ext=.pdf>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Modrozelená infrastruktura* [online]. 2023. [cit. 2023-07-24]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/modrozelenaa_infrastruktura

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, 1. aktualizace pro období 2021–2030* [online]. 2021. [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Pravidla pro žadatele a příjemce podpory z OPŽP 2021-2027* [online]. Verze 4 účinná od 31. 5. 2023. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://opzp.cz/dokumenty/pravidla-pro-zadatele/>

SÝKOROVÁ, Markéta, MACHÁČ, Jan, et al. *Voda ve městě. Metodika pro hospodaření s dešťovou vodou ve vazbě na zelenou infrastrukturu* [online]. 2021. [cit. 2023-06-30]. Dostupné z: <https://www.vodavemeste.cz>

Právní předpisy

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (nový stavební zákon)

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů (lesní zákon)

Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (autorizační zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
DSP	dokumentace pro stavební povolení
DÚR	dokumentace pro územní rozhodnutí
GIS	geografický informační systém
MGP	management plán
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MP	management péče (o sídelní zeleň)
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
PUPFL	pozemek určený k plnění funkce lesa
PZ	pasport zeleně
SSZ	systém sídelní zeleně
Studie SSZ	Studie systému sídelní zeleně
SZ	sídelní zeleň
ÚP	územní plán
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
ZI	zelená infrastruktura
ZP	plocha zeleně
ZPZ	základní plocha zeleně

